

Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24596>

Özet

Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği, Nilüfer Voltan Acar ve Turgay Öretmen tarafından 2007 yılında Türk örneğinde bireylerin güvengenlik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin kendi haklarını koruma, duygu ve düşüncelerini uygun bir şekilde ifade etme yeteneklerini değerlendirmeyi hedefler. Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak üzere kapsamlı istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Ölçek, özellikle Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında, bireylerin sosyal beceri ve atılganlıklar eğitimlerindeki gelişimlerini izlemek için kritik bir araç olarak tasarlanmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesine dair detaylı süreç ve ilk psikometrik bulgular, Acar ve Öretmen'in 2007 yılında yayımlanan akademik makalesinde sunulmuştur. Bu çalışmada, Türkiye'de Güvengenlik kavramının ölçülmesine yönelik yerel ve kültürel olarak uyarlanması bir araç ihtiyacına cevap vermektedir. Ölçeğin, eğitim ve klinik ortamlarda bireylerin kendini ifade etme kapasitelerini değerlendirmede kullanılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kendini Belirleme, Güvengenlik, Ölçek Geliştirme, Psikolojik Ölçüm, Sosyal Beceri, Atılganlıklar, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi.

Yazarlar

Nilüfer Voltan Acar, Turgay Öretmen

Amaç

Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları sosyal durumlarda ne ölçüde güvengen davranışlar sergilediklerini, yani kendi haklarını baskılarının haklarını ihlal etmeden savunabilme yeteneklerini, güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, Türkçe konuşan popülasyonun kültürel ve dilsel özelliklerine uygun, özgün bir ölçme aracı geliştirilmiştir.

Ölçek, özellikle psikolojik danışmanlık süreçlerinde, güvengenlik eksikliği yaşayan veya sosyal anksiyete belirtileri gösteren bireylerin ihtiyaçlarını belirlemek ve uygulanan müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmek için bir başlangıç ve sonuç ölçütü sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu, alan uzmanlarına bireyselleştirilmiş destek stratejileri geliştirmede yardımcı olur.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, psikolojideki temel sosyal becerilerden biri olan **Güvengenlik** (Assertiveness) yap?s?n? ölçmektedir. Güvengenlik, bireyin kendi dü?üncelerini, duygular?n? ve inançlar?n? dürüst, uygun ve do?rudan bir ?ekilde ifade etme yetene?ini ifade ederken, ayn? zamanda ba?kalar?n?n haklar?na sayg? göstermeyi de içerir. Bu yap?, pasiflik (haklar?n? savunamama) ve saldırganlık (ba?kalar?n?n haklar?n? ihlal etme) aras?ndaki sa?l?kl? denge noktas? olarak kabul edilir.

Ölçek, genellikle güvengenli?in farklı boyutlar?n? kapsar. Bu boyutlar aras?nda; olumlu duygular? ifade etme, olumsuz duygular? ifade etme, hay?r diyebilme, ele?tiri kabul edebilme ve hakk?n? savunma gibi alt bile?enler bulunabilir. Bu bile?enlerin ölçülmesi, bireyin güvengenlik profilinin bütünsel olarak anla??lmas?na olanak tan?r. Ölçek, dolayl? olarak bireyin sosyal yeterlilik ve benlik sayg?s? düzeyleri hakkında da ç?kar?mlar yap?lmas?na yardımcı olur.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ölçüp ölçmedi?ini gösteren en önemli psikometrik özelliktir. Acar ve Ö?retmen (2007) taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??mas?nda geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktadır, ancak kaynak içerikte detayl? istatistiksel sonuçlar belirtilmemiştir. Tipik olarak bu tür çal??malarda a?a??daki geçerlik türleri incelenir:

Yap? Geçerli?i: Faktör analizi (genellikle Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?larak ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlar? destekleyip desteklemedi?i incelenir.

Kapsam Geçerli?i: Ölçek maddelerinin ölçülmek istenen Güvengenlik yap?s?n?n tüm yönlerini temsil edip etmedi?i uzman görüşleri ile değerlendirilir.

Ölçüt Ba?lantı? Geçerlik: Ölçeğin, daha önce geçerli?i kan?tlanm?? benzer ölçeklerle (yak?nsak geçerlik) veya ilgili ancak farklı yap?y? ölçen ölçeklerle (ayr??ma geçerli?i) ili?kisi incelenir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme arac?n?n tutarlı?k ve kararlı?k derecesini ifade eder. Kaynak içerikte güvenilirlik sonuçlar? belirtilmemi? olsa da, Ölçek Geli?tirme çal??malar?nda güvenilirlik a?a??daki yöntemlerle test edilir:

?ç Tutarlı?k Güvenirli?i: Ölçekteki maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı oldu?unu gösterir (Örn: Cronbach Alfa katsay?s?). Yüksek bir Alfa de?eri, maddelerin ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliði: Aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının tutarlılığı ölçer. Bu, ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar verdiğini gösterir.

İki Yarık Güvenirliði: Ölçeğin iki rastgele yarıya bölünerek bu yarılar arasındaki korelasyonun hesaplanmasıdır.

Detaylı güvenirlik katsayıları ve standart hata değerleri, ölçeğin orijinal yayınında (Acar & Öretmen, 2007) bulunmaktadır. Uygulayıcıların bu değerleri incelemesi, ölçeğin kullanımdan elde edilen sonuçların güvenilirliği açısından önemlidir.

Faktör Analizi

Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği'nin yapı geçerliliğini ortaya koymak amacıyla faktör analizi tekniklerinin kullanıldığı tahmin edilmektedir. Geliştirme sürecinde, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile ölçeğin kaç temel boyuttan oluştuğu belirlenmiş ve maddelerin hangi faktör altında toplandığı incelenmiştir. Bu analizler, güvengenlik yapısının tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu göstermede kritik rol oynamıştır.

Takip eden aşamalarda, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, AFA ile elde edilen faktör yapısının farklı bir örneklemede doğrulanıp doğrulanmadığı kontrol edilmiş olmalıdır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin teorik temeli ile uyumlu bir yapı sergilediğini ve maddelerin net bir şekilde ilgili alt boyutlara yüklendiğini göstermelidir. Bu analizler, ölçek skorlarının yorumlanması için sağlam bir zemin hazırlar.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Yeni bir özgün ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Orijinal kaynaktaki derecelendirme bilgisi eksik olduğundan, geliştirme ölçeklerinin yaygın formatı baz alınmıştır; genellikle 4 veya 5 seçenekli Likert tipi kullanılır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Türk Popülasyonu (Özellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonu üzerinde standartlaştırma yapılmış olabilir.)

Age Group: Yetişkinler ve/veya Ergenler (Genellikle 18 yaş ve üzeri bireyler hedeflenmiştir.)

Population Details: Ölçek geliştirme çalışmasının detayları için orijinal makaleye başvurulmalıdır. Genellikle üniversitelerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümlerinde okuyan öğrencilerden oluşan bir örneklem kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcılar, maddelerde belirtilen durumlara ne ölçüde katıldıkları veya bu davranışları ne sıklıkta sergilediklerini belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim, Psikometrik Özellikler, Kendini Belirleme, Ölçek, Cronbach Alfa, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: nva@hacettepe.edu.tr (Nilüfer Voltan Acar)

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye (Sorumlu yazarın kurum bilgisine dayanarak tahmini).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilerek serbesttir. Ticari veya geniş ölçekli kullanım için sorumlu yazar Nilüfer Voltan Acar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Akademik amaçlı kullanım için genellikle ücretsizdir.

Test Yılı: Ölçeğin geliştirme çalışmaları 2007 yılında yayınlanmıştır.

Orijinal makalenin PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: [kendini-belirleme-guvengenlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Acar, N.V. ve Öğretmen, T.(2007). Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği Geliştirme Çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* , 3(27), 67-78.

Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ve derecelendirme formatına erişim için, yukarıda belirtilen Acar ve Öğretmen (2007) makalesine başvurulması gerekmektedir.